

Lietuvos ekonomikos tendencijos ir iššūkiai

S. Jakeliūnas

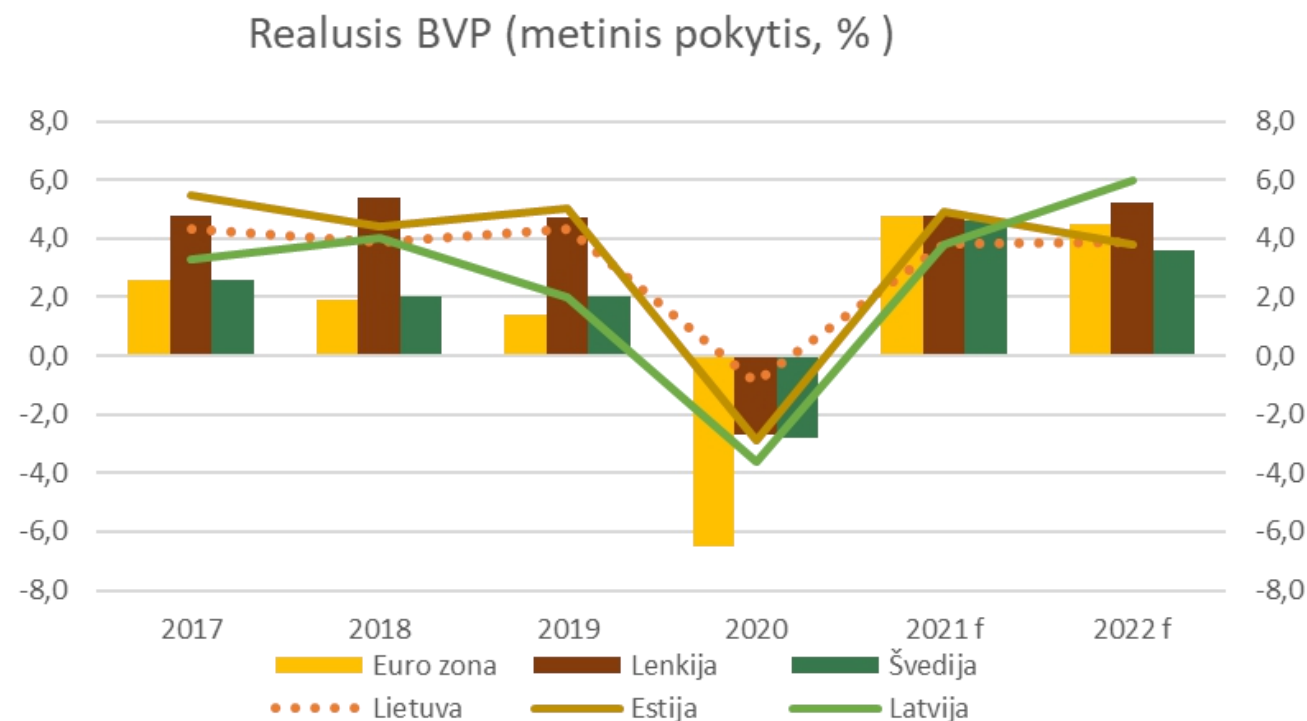
2021 m. rugsėjo 15 d.

Turinys

- Ekonomikos plėtra bei perspektyvos Lietuvoje ir kitur
- Darbo rinkos ir kainų tendencijos
- „Burbulai“ NT rinkose ir bankų paskolų bei indėlių dinamika
- Geopolitinių ambicijų keliama rizika
- Viešųjų finansų padėtis
- Išvados ir rekomendacijos

Po nuosmukio – ekonomikos plėtra 2021-2022 m.

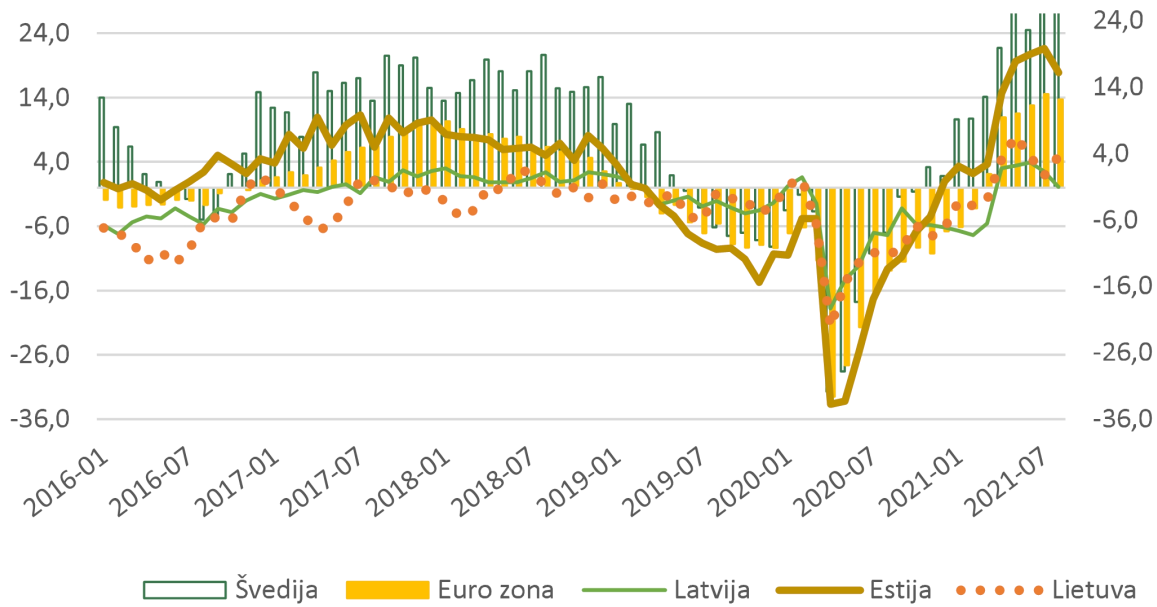
- 2020 m. Lietuvos ekonomikos nuosmukis buvo mažiausias visoje ES, tačiau to kaina – smarkiai išaugusi valstybės skola
- Remiantis Europos Komisijos (EK) augimo prognozėse Lietuvos realusis BVP turėtų išaugti 3,8% 2021 m. ir 3,9% 2022 m.
- Vidaus paklausos atsigavimas išliks pagrindiniu ekonominės plėtros veiksnium
- Tačiau tiek EK, tiek ir Lietuvos institucijų prognozėse nėra įvertinta nauja geopolitinių ambicijų sukelta rizika – eksporto plėtros ir jo konkurencingumo sumažėjimas

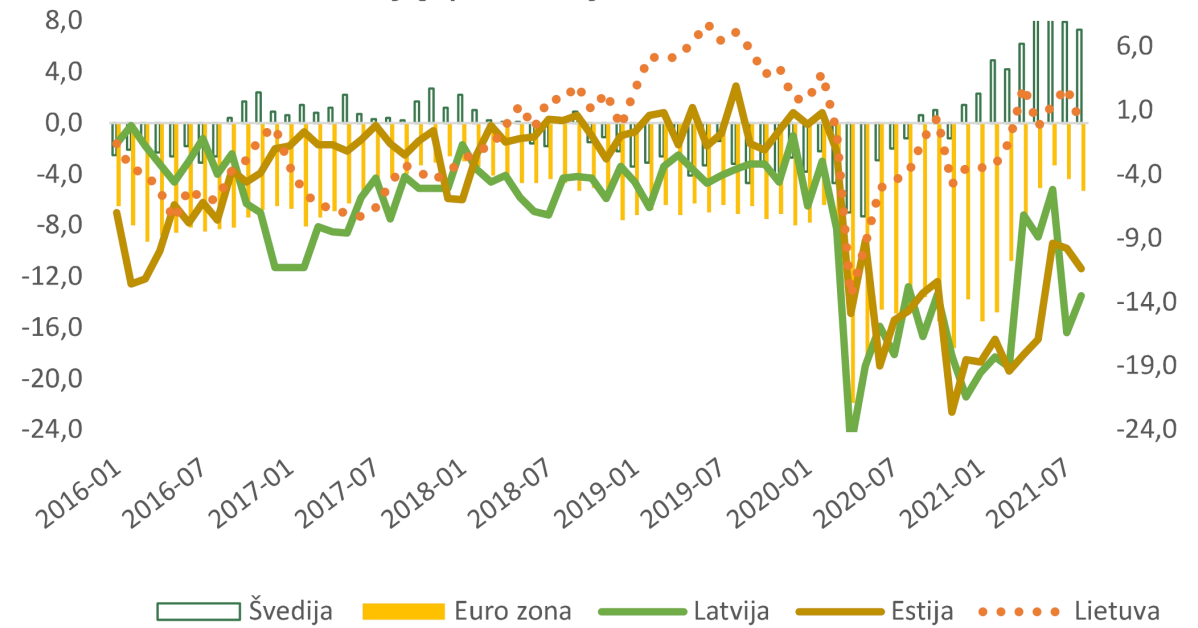
Šaltinis: Europos Komisija

Lūkesčiai – nestabilūs ir gali blogėti

Pramonės pasitikėjimo indikatoriai

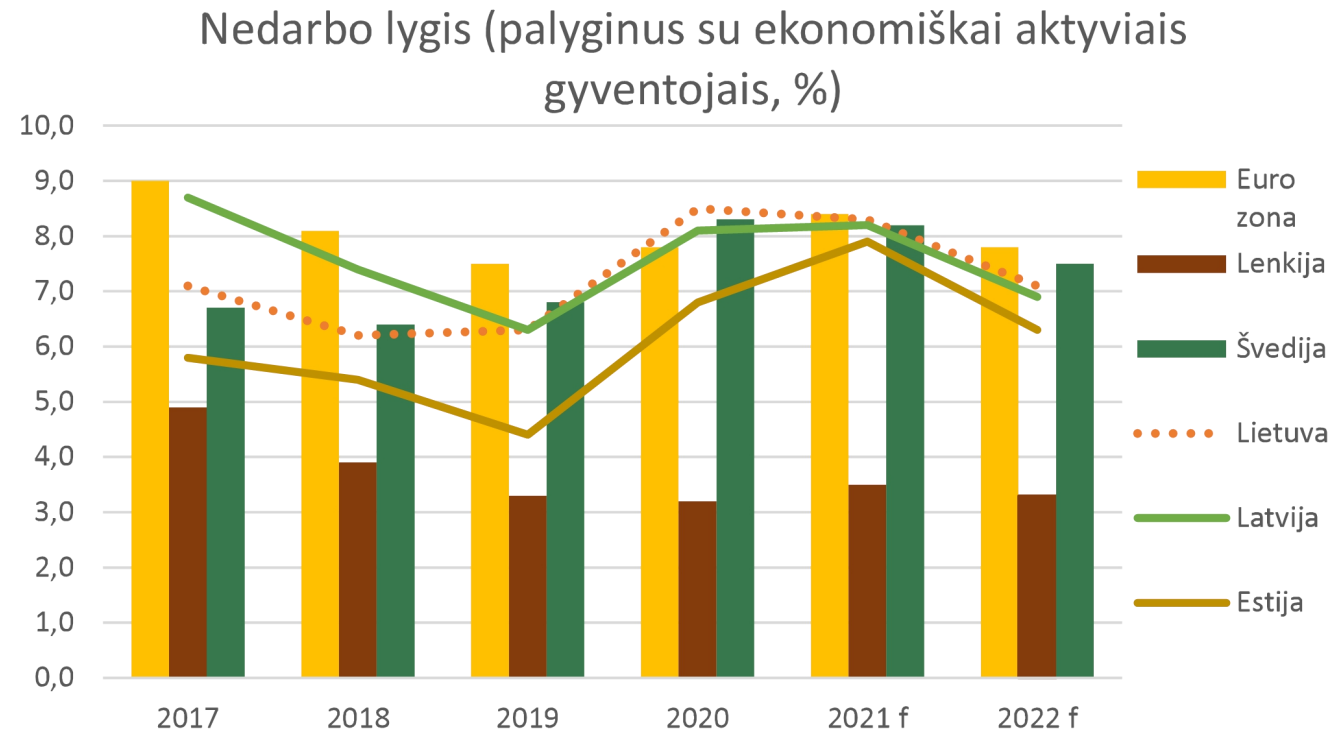
Vartotojų pasitikėjimo indikatoriai

Šaltinis: Europos Komisija

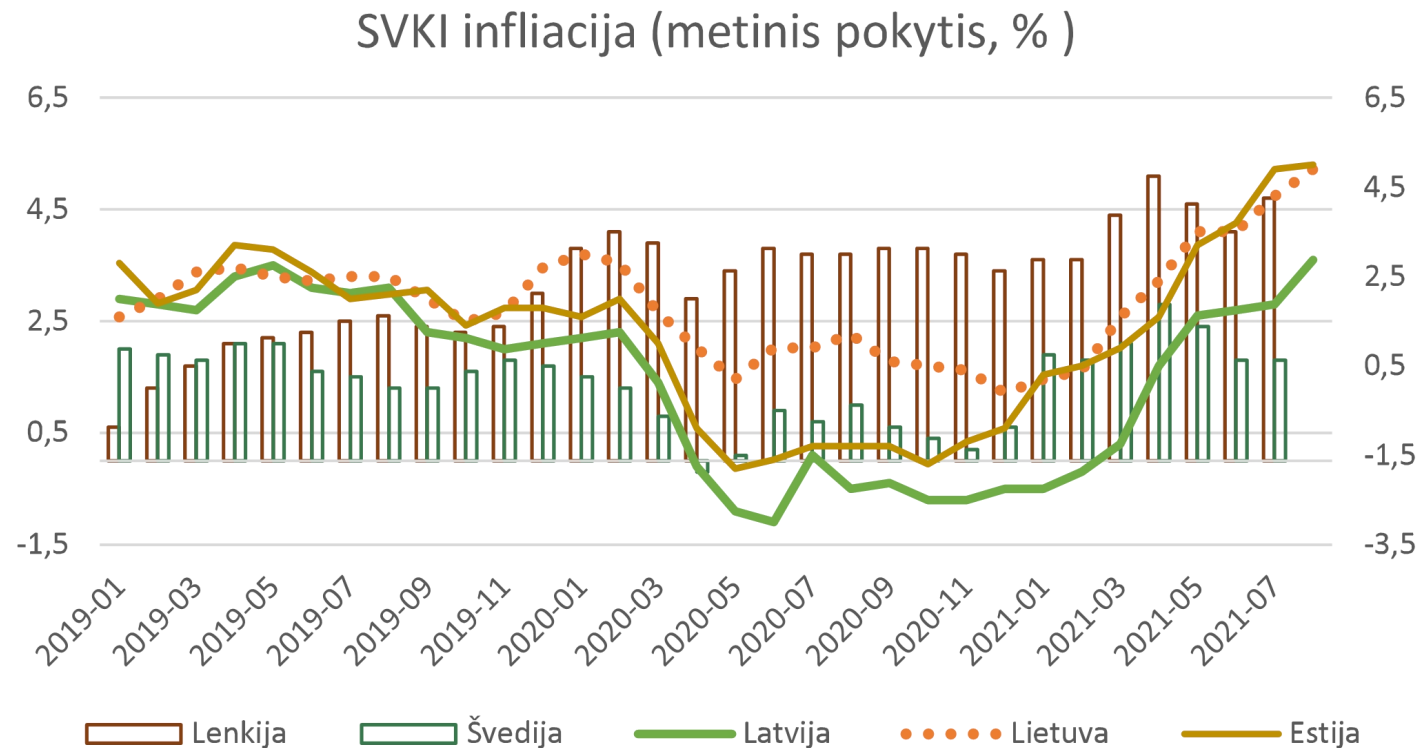
Darbo rinkoje – struktūrinis nedarbas

- Nedarbo lygis išlieka aukštas, nors kai kuriuose sektoriuose jaučiama įtampa
- Viena iš priežasčių – aukštas struktūrinis nedarbas

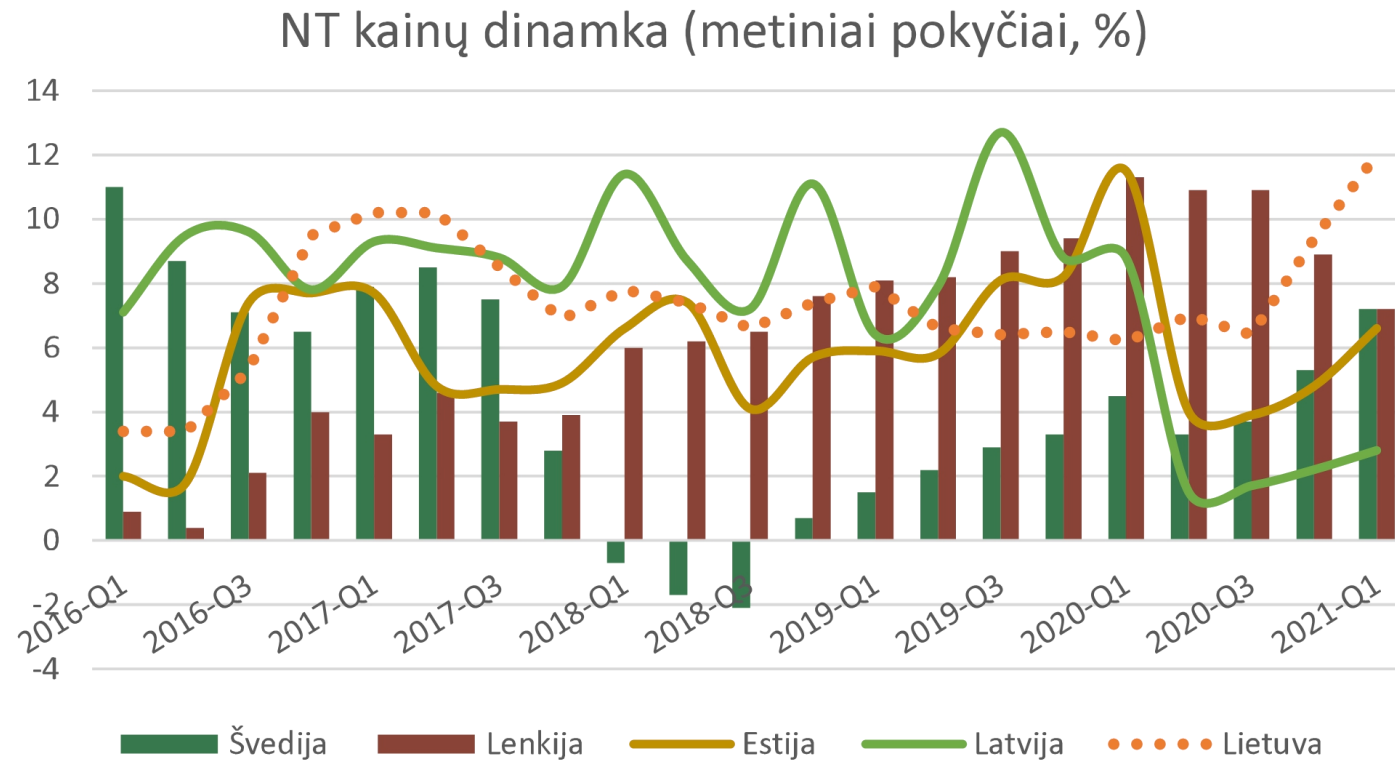
Šaltinis: Eurostat

Sparčiai augančios kainos – vienas iš tvarios plėtros ir socialinės atskirties rizikos veiksnių

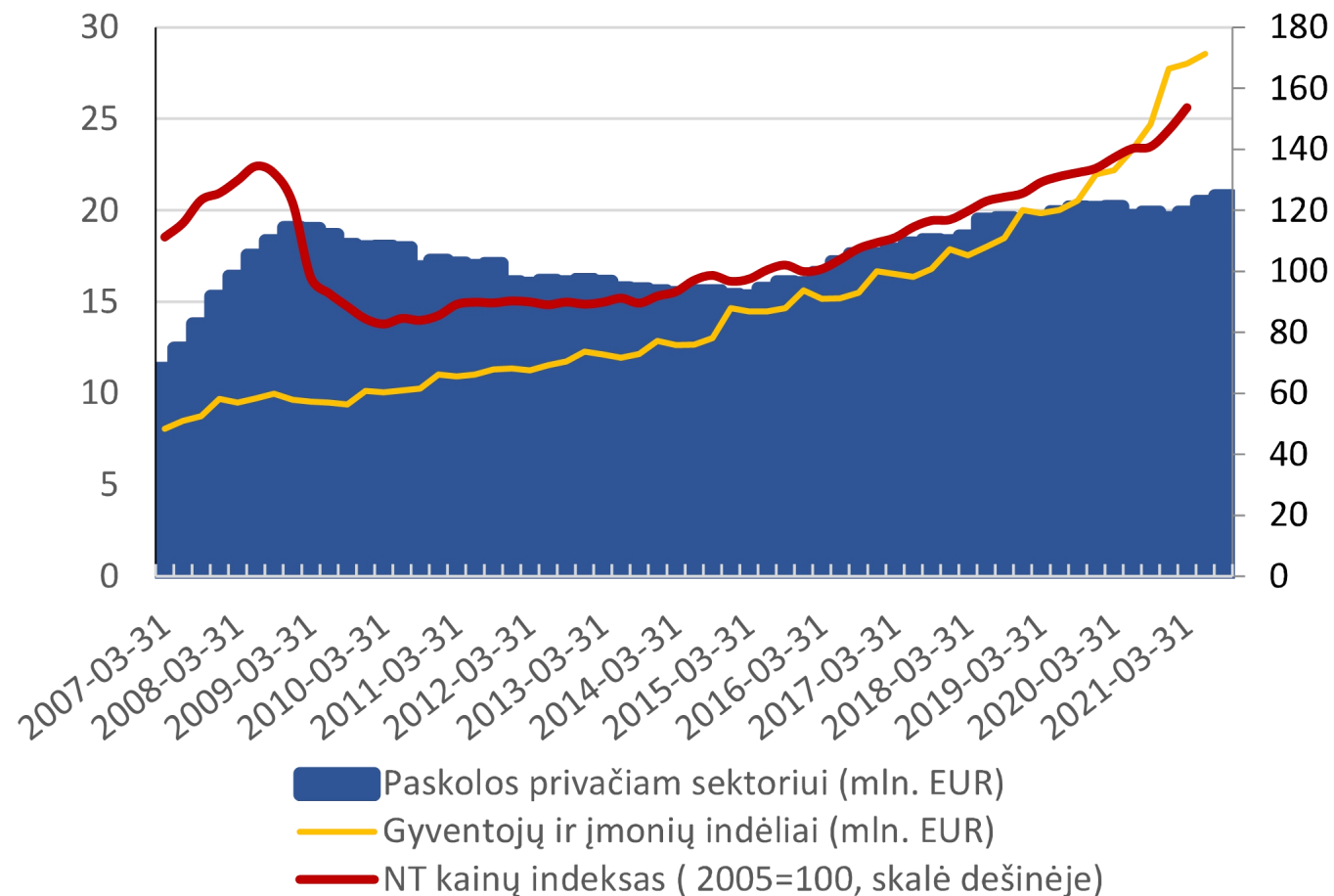

Šaltinis: Eurostat

NT kainų pasiutpolkė – ne tik pandemijos, bet ir ES pinigų politikos sprendimų pasekmė

Bankų paskolos kol kas auga, indėliai – žymiai sparčiau

Geopolitinių ambicijų keliamą riziką

- Nutrūkusi užsienio prekyba su Baltarusija ir žemynine Kinija Lietuvos ekonomiką, anot LB, paveiktų nedaug
- Tačiau LB nėra įvertinę:
 - ✓ brangstančio ir stringančio importo poveikio kainoms, eksporto konkurencingumui ir vidaus vartojimui
 - ✓ Potencialiai neišnaudotos eksporto rinkos ir įdirbio joje praradimo
 - ✓ Investicinio patrauklumo blogėjimo

Neigiamo prekybos (Baltarusijos ir Kinijos veiksniai) šoko poveikis Lietuvos BVP (pokyti proc. punktais palyginus su baziniu ekonomikos raidos scenarijumi)

	2021	2022	2023	Viso
Baltarusija	-0,2	-0,6	-0,1	-0,9
Kinija	-0,1	-0,2	0,0	-0,3
Viso	-0,3	-0,8	-0,1	-1,2

Šaltinis: Lietuvos banko vertinimas

Kinijos rinkos potencialo praradimas

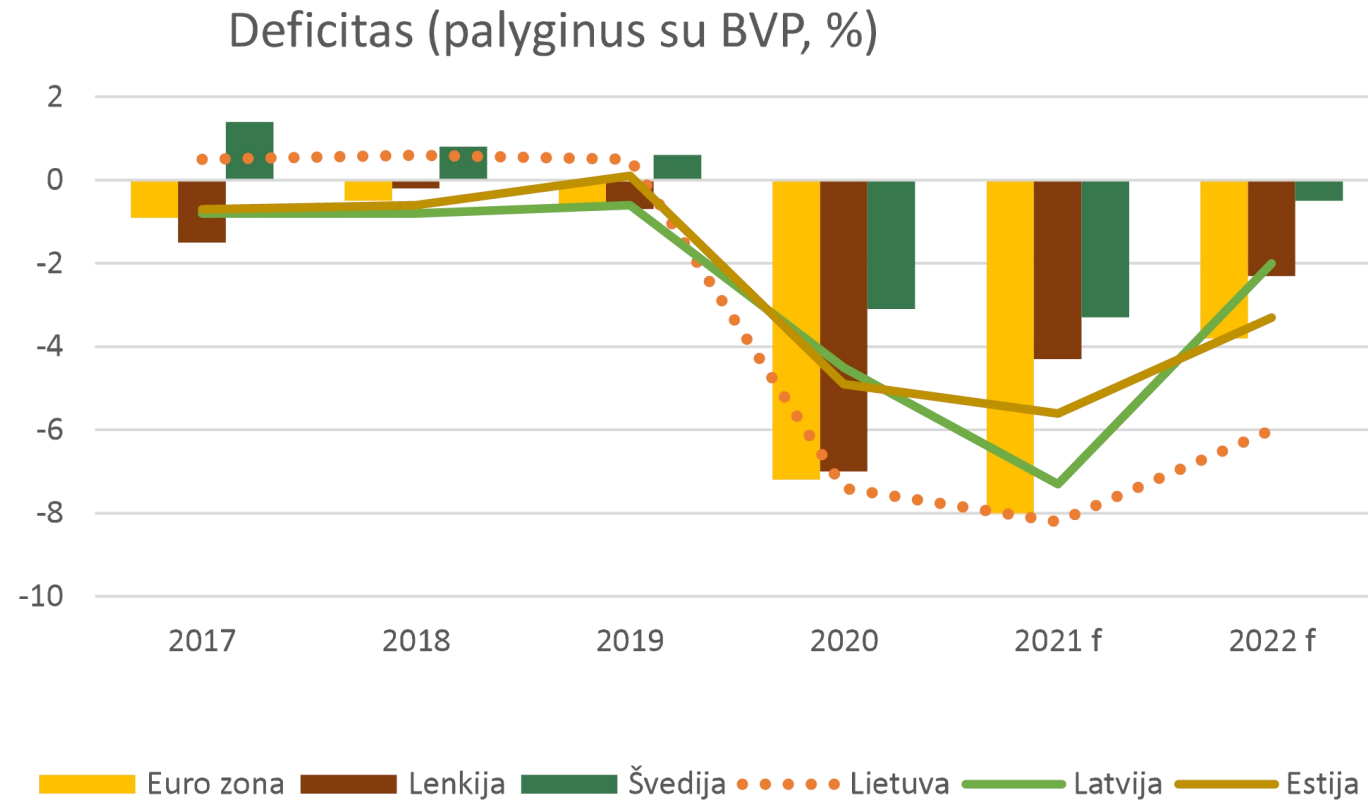
- Kinijos valdžios sprendimai dėl importo iš jos ir eksporto rinkos praradimas lems žemesnius nei buvo prognozuota ekonomikos augimo tempus
- Pastaraisiais metais – prekybos su Kinija apimtys, ypač eksportas augo įspūdingais tempais
- Vidutiniu laikotarpiu vargu ar bus pilnai kompensuoti šios eksporto rinkos praradimai

Baltarusija – svari Lietuvos paslaugų eksporto partnerė

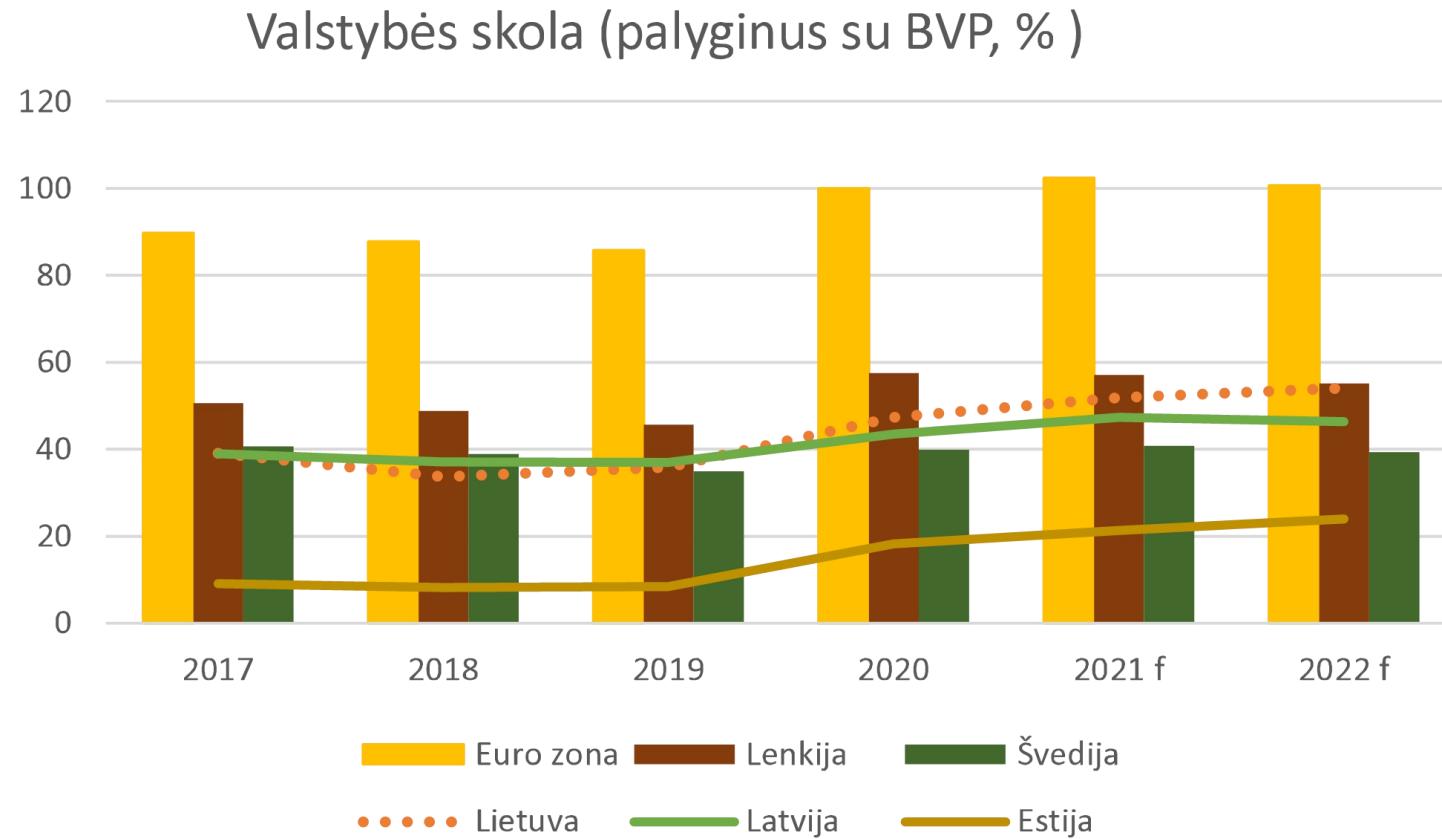
- 2020 m. baltarusiški kroviniai Klaipėdos jūrų uoste sudarė apie 33 proc. bendros krovos, kroviniai generavo apie 18 mln. eurų pajamų (Klaipėdos jūrų uosto vertinimas)
- Sustojus baltarusiškiems kroviniams, „Lietuvos geležinkeliams“ reikėtų apie 60 mln. eurų subsidijų prarastoms pajamoms kompensuoti („Lietuvos geležinkelių“ vertinimas)
- Baltarusijos kroviniai yra svarbūs ir kitiems sektoriams – papildomai pajamas gauna kiti vežėjai, ekspeditoriai, laivų agentai, laivų atsargų tiekėjai, statybos darbų bei terminalų įrangos tiekimo įmonės
- Greitai perorientuoti visos šalies krovinius kita kryptimi yra sunku, tad didžiausius nuostolius LT įmonės dėl Baltarusijai pritaikytų sankcijų ir jos sprendimų pajus 2022 m.

Lietuvos ekonomikos gelbėjimo kaštai – vieni didžiausių ES

Šaltinis: AMECO, EK prognozės

Rezultatas – sparčiau nei pas kaimynus auganti valstybės skola

Šaltinis: AMECO, EK prognozės

Apibendrinant

- Lietuvos ekonomika kol kas atlaikė chaotišką pandemijos valdymą, tačiau to kaštai, ypač socialiniai – milžiniški
- Dėl sparčiau nei pas kaimynus augančios valstybės skolos ateityje mažės fiskalinio manevro galimybės
- Nepagrįstų geopolitinių ambicijų padariniai – tolesnio kainų augimo, eksporto konkurencingumo ir investicinio patrauklumo mažėjimo rizika
- Dėl ES pinigų politikos sprendimų sparčiai brangsta NT ir kitas turtas, vyksta masyvus pajamų ir turto perskirstymas
- Dėl šių bei kitų infliacinių procesų ir struktūrinio nedarbo socialinė atskirtis toliau didės
- Spartus skaitmenizavimas ir „žaliasis kursas“ taip pat kels daug socialinių iššūkių
- Išlieka didelė Lietuvos ekonomikos priklausomybė nuo ES paramos, fiskalinio stimulo bei subsidijų, žemų palūkanų bei bankų kreditavimo politikos
- Rekomendacijos: valdyti pandemiją remiantis objektyviais duomenimis ir Skandinavijos šalių patirtimi; kompleksinėmis priemonėmis stabilizuoti kainų, įskaitant ir NT, augimą; atgaivinti valstybinio komercinio banko idėją; nedidinti mokestinės naštos; geopolitines ambicijas sieti su realiomis galimybėmis ir ES sprendimais

Děkuji už děmesj!